

סיכומי הדף היומי

מחודדים ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה בפ"ך (קידושין ל')

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת שיינדל חיה חוה גאסט ע"ה בת הר"ר משה רוזנבאום זצ"ל נלב"ע יום רביעי כ"ט טבת תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת הרב אברהם בן חיים גאסט ז"ל נלב"ע ו' טבת תש"ב ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת מרת פייער ציפורה גאסט ע"ה בת ר' מרדכי אשר ר' אברהם ז"ל נלב"ע כ"ט שבט תשכ"א ת.נ.צ.ב.ה.

הלימוד בעלון זה לע"נ מייסד ומקים "סיכומי הדף היומי - מחודדים" הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל בהרה"ח ר' בנימין ביינוש זצ"ל נלב"ע בצפרא דשבתא לסדר "בקרובי אקדש" כ"ו ניסן תשע"ז ת.נ.צ.ב.ה.

שבת קודש פרשת צו - ט"ז אדר ב' תשע"ט

דף קט"ז ע"א

כלאי הכרם שהיה הזרע זרוע מעיקרו בתוך הכרם - עיקרו נאסר, כלומר שגם הזרעיה עצמה שהיתה לה שעת הכושר נאסרת משנשרשה, שנאמר 'הזרע'. ואם היה זרוע ובא, שנשרש בהיתר מחוץ לכרם, אין הזרע נאסר אלא מה שהוסיף בכרם, שנאמר 'המלאה' כלומר מילוו ותוספתו. ולפיכך, המעביר עציץ נקוב שיש בו זרעים בכרם, אם הוסיף הזרעים שבעציץ בתוך הכרם אחד ממאתים אסור, ואם לאו מותר.

לרבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון בשר בחלב אסור באכילה ומותר בהנאה - שנאמר 'כי עם קדוש אתה', ונאמר להלן 'ואנשי קדש תהיון לי', מה להלן אסור באכילה ומותר בהנאה, אף כאן אסור באכילה ומותר בהנאה.

לר"ע שלשה פעמים גדי בא למעט חיה ועוף ובהמה טמאה - שלדבריו איסור חל על איסור ואין צריך ריבוי על חלב ומתה שבישלן בחלב שאסורים, ושליל חשוב גדי ואין צריך לרבנותו.

לרב עקיבא חיה ועוף אין אסורים בחלב מן התורה אלא מדרבנן - ולר"י הגלילי, חיה אסורה מן התורה, ועוף מותר אפילו מדרבנן. וכך היו נוהגין במקומו לאכול בשר עוף בחלב.

במקומו של רבי אליעזר היו כורתין עצים לעשות פחמין לעשות ברזל לאזמל של מילה בשבת - שסובר שמכשירי מילה דוחין את השבת.

דף קט"ז ע"ב

חלב קרוש שבתוך קבת עובד כוכבים, ושל נבלה, אסורה. - לרב הונא רישא כשלקח גדי מן העובד כוכבים ושחטה, שחוששין שמא ינק חלב זה מן הטמאה, אבל אין חוששין שינק מן הטריפה, שהטריפה אינה מצויה והטמאה מצויה. אבל בקיבה של בהמה שלנו אין חוששין שינק מן הטמאה, שאנו בדלים מן הטמאה, ואם נראה שיונק מן הטריפה אנו מפרישין אותו. ולשמואל חדא קתני, שקיבת בהמה שנשחטה ע"י גוי, נבילה היא, שדין חלב הקיבה כגוף הבהמה. ומשנה זו קודם חזרה היא, אבל לאחר שחזר בו רבי יהושע (במסכת ע"ז) אין חלב הקיבה נחשב כגוף הבהמה.

המעמיד חלב בעזר של קבה כשרה - אם יש בנותן טעם, הרי זו אסורה משום בשר בחלב.

מפני מה אסרו גבינת העובדי כוכבים - מפני שמעמידין אותה בעזר קבת נבלה, אבל החלב שבקבה עצמה מותר, לאחר חזרה שאין דינה כגוף הבהמה.

כשרה שינקה מן הטרפה - חלב שבקיבתה אסור, טרפה

שינקה מן הכשרה, חלב שבקבתה מותרת, מפני שכנוס במעיה. ומשנה זו נשנית לאחר חזרה שהחלב שבקיבה אינו נחשב כגוף הבהמה.

לרבי חייא בר אבא בשם רבי יוחנן מעמידין בקבת נבלות, אבל לא בקבת שחיטת עובד כוכבים - כרבי אליעזר שסתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים. ולרב שמואל בר רב יצחק בשם רבי יוחנן מעמידין בין בקבת נבלה בין בקבת שחיטת עובד כוכבים, שלא לחוש לדברי רבי אליעזר. ולהלכה מעמידין בקבת נבלה או בקבת שחיטת עובד כוכבים, אבל לא בעזר קיבת נבילה.

יום ראשון פרשת שמיני - י"ז אדר ב' תשע"ט

דף קי"ז ע"א

חומר בחלב מדם - שהחלב מועלין בו אם קרבן הוא, וחיביבין עליו משום פיגול ונותר וטמא, מה שאין כן בדם. חומר בדם מבחלב - שהדם נוהג בבהמה וחיה ועוף בין טמאים ובין טהורים, וחלב אינו נוהג אלא בבהמה טהורה בלבד.

מועלין בין בחלב בין ביותרת ושתי כליות ובין בחלב האליה - שנאמר 'כאשר יורם משור זבח השלמים', הרי זה בא ללמד ונמצא למד, מקיש שור זבח השלמים לפר כהן משיח, מה פר כהן משיח יש בו מעילה אף שור זבח השלמים. ונאמר 'כל חלב לה', לרבות אימורי קדשים קלים למעילה ואפילו האליה.

אע"פ שהאליה נקראת חלב מותרת באכילה - שנאמר 'כל חלב שור וכשב ועז', דבר השוה בשור וכשב ועז. ולרב אשי לפי שנקראת 'חלבו האליה' ולא חלב סתם. ונדחו דבריו.

אין מועלין בדם - שנאמר: (א) 'י"א לכם' שלכם יהא. (ב) 'י"א לכפר', לכפרה נתתיו ולא למעילה. (ג) 'י"א הוא', לפני כפרה אין בו מעילה כלאחר כפרה. וצריך שלשה כתובים אחד למעט מנותר, השני למעט ממעילה, והשלישי למעט מטומאה. אבל אין צריך מיעוט שאין בדם משום פיגול, שכל שיש לו מתירין לאדם או למזבח חיביבים עליו משום פיגול, והדם עצמו מתיר הוא.

אין לך דבר שנעשה מצותו ומועלין בו, חוץ מאלו: (א) תרומת הדשן, שנאמר 'ושמו אצל המזבח', בגדי כהונה לדברי חכמים, שנאמר 'והניחם שם' מלמד שטעונים גניזה. (אבל לר' דוסא רק לא ישתמש בהן ליום כיפורים אחר). עגלה ערופה, שנאמר 'וערפו שם' שם תהא קבורתה. ואין למדין מהן, ששני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין, וגם למ"ד מלמדין (ולר' דוסא) נאמר שני מיעוטים 'ושמו' הערופה'.

הדרן עלך כל הבשר

פרק תשיעי - העור והרוטב

ואלו מצטרפין להשלים לבשר שיש בו פחות מכשיעור לטמא טומאת אוכלין: העור של בהמה שחווטה, הרוטב, הקיפה (תבלין), האלל (י"מ גיד השדרה והצואר, וי"מ בשר שפלטתו סכין. להלן קכא.), העצמות משלימין למוח שבתוכן, הגידין, והקרנים (במקום שחותך ויוצא מהן דם), והטלפים. אבל אין מצטרפין לטמא טומאת נבילות.

ישראל השוחט בהמה טמאה לעובד כוכבים והיא מפרכסת - מטמאה טומאת אוכלין, אבל לא טומאת נבלות עד שתמות, או עד שיתז את ראשה.

לרבי יהודה אלל המכונס במקום אחד - אם יש בו כזית במקום אחד חשוב נבלה, ואם נגע ונכנס למקדש או אכל קודש, חייב עליו.

יום שני פרשת שמיני - י"ח אדר ב' תשע"ט

דף קי"ח

שומרין מצטרפין לאוכלים להשלים שיעור כביצה לטומאה קלה (טומאת אוכלין) - שנאמר 'על כל זרע זרוע', כדרך שבני אדם מוציאים לזריעה חטה בקליפתה ושעורה בקליפתה ועדשים בקליפתן. אבל אין מצטרפין להשלים לכזית לטומאה חמורה (נבילה), שנאמר 'בנבלתה' ולא בעור שאין עליו כזית בשר ועור משלימו לכזית. אבל אם יש כזית בשר מאחוריו ונגע בעור כנגד הבשר, טמא כזין יד.

כל שהוא יד ולא שומר, טמא ומטמא ואינו מצטרף - כגון עצם שאין בו מוח ובראשו האחד בשר, שאם היה טהור ונגע שרץ ביד, נטמא האוכל, היה האוכל טמא, ונגע היד באוכל טהור, מטמאו, ואין היד מצטרף לשיעור כביצה. שומר אע"פ שאינו יד, טמא ומטמא ומצטרף (לשיעור כביצה של טומאת אוכלין, אבל לא לכזית של נבילה כמו שנתבאר). דבר שהוא לא יד ולא שומר, כגון שער, לא טמא ולא מטמא.

המקורות לדין יד שמכניס ומוציא טומאה למסקנת הגמרא: בזרעים נאמר - 'וכי יותן מים על זרע ונפל מנבלתם עליו טמא הוא לכם' לרבות את הידות. לתירוץ ראשון בא ללמד שמכניס את הטומאה [שבו מדבר הכתוב], ובק"ו למדנו שמוציא את הטומאה. ולרב חביבא בא ללמד שמוציא את הטומאה, ולהכניס למדנו מ'טימא' האמור בשומר של נבילה, והוא מיותר שיש ללמדו בק"ו מיד שאינו מגין, אלא ללמד על היד שמכניס את הטומאה. בנבילה נאמר - 'וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם', לרבות את הידות שמוציא את הטומאה מן הנבילה. ובתנור נאמר - תנור וכירים יותץ וגו' לכם', לרבות את הידות שמוציא טומאה מן התנור.

ידות של זרעים תנור ונבילה אינן נלמדים זה מזה, ולא אחד משנים, לכך הוצרך לרבות בכל אחד מהם: מזרעים לבד אין ללמוד שטומאתן מרובה (שמקבלין טומאה גם מולד), מתנור לבד שכן מטמא מאוורו, מנבילה לבד שטמאה במשא וטומאה יוצר מגופה. זרעים מנבילה ותנור שכן מטמאין שלא בנגיעה, תנור מזרעים ונבילה שכן אוכל, נבילה מזרעים ותנור הייתי אומר דיו שאינו מטמא אדם.

המקורות לדין שומר: שומר של אוכלין מכניס ומוציא טומאה, בק"ו מיד שאינו מגין ומכניס ומוציא את הטומאה, ומצטרף לאוכל, שנאמר 'על כל זרע זרוע'. שומר של נבילה מוציא את הטומאה, לרב חביבא נלמד בק"ו מיד, ולתירוץ ראשון למדים מ'טימא', ואע"פ שכבר נלמד בק"ו, 'מילתא דאתיא בק"ו טרח וכתב ליה קרא'. שומר של נבילה אינו מצטרף, שנאמר 'בנבלתה'.

שלושה פעמים למדנו שהשומר מצטרף לאוכלין: על כל 'זרע'

'זרוע' אשר 'זרע', ללמד על שומר של זרעים, ועל שומר של אילנות (כגון פיטמא של רימון), ועל שומר של בשר ביצים ודגים. י"א שיש יד לטומאה ואין יד להכשר - שאם הוכשרה היד לא הוכשרו הזרעים. וי"א שכשם שיד לטומאה כך יש יד להכשר. י"מ שנחלקו אם מקרא של ידות נדרש לפניו לענין טומאה, אבל לא לפני פניו שנאמר שם הכשר, או שנדרש לפניו ולפני פניו. וי"מ שנחלקו בסברא, אם הכשר חשוב כתחילת טומאה ודינו כטומאה, או שאין נחשב כתחילת טומאה.

כשם שאין זרעים מקבלין טומאה אלא לכשיתלשו - כך אין מקבלין הכשר אלא עד שיתלשו.

יום שלישי פרשת שמיני - י"ט אדר ב' תשע"ט

דף קי"ט ע"א

לשיטת רב אין יד לפחות מכזית - כגון פול או חצי זית בשר שיש לו יד, והרי הן עם אוכלין כביצה, ונגעה טומאה ביד, הואיל ועיקרו אינו כזית ביחד, אין חשוב להיות לו יד והכל טהור. ואין שומר לפחות מכפול, לא להצטרף לכביצה, ולא להכניס ולהוציא טומאה. ולרבי יוחנן יש יד לפחות מכזית, ויש שומר לפחות מכפול. (אבל אין יד לפחות מכפול).

שתי עצמות, ועליהן שני חצאי זיתים, והכניס ראשיהן (שלא מצד הבשר) לבית, והבית מאהיל עליהן - לת"ק הבית טמא כאילו מאהיל על הבשר, שהעצם הוא יד לבשר, וליהודה בן נקוסא הבית טהור, שאין בשר של שני העצמות מצטרפין לכזית. לשיטת רב: י"א שנחלקו ביד, שלת"ק יש יד לפחות מכזית, וליהודה בן נקוסא אין יד לפחות מכזית, ורב סובר כיהודה בן נקוסא. וי"א שנחלקו לענין שומר, שלתנא קמא יש שומר בפחות מכזית [וכגון שיש בכל אחד מהן כפול], וליהודה בן נקוסא אין שומר לפחות מכזית, ורב סובר כתנא קמא. ולשיטת רבי יוחנן נחלקו ביד, וסובר כתנא קמא שיש יד לפחות מכזית.

קולית (עצם עליון של ירך) - לרבי יהודה אם יש עליה כזית בשר גוררת את כולה לטומאה, ולאחרים אפילו אין עליה אלא כפול. לשיטת רב - י"א שנחלקו לענין יד, שלרבי יהודה אין יד לפחות מכזית, ולאחרים יש גם לפחות מכזית אם יש בו כפול, ורב סובר כרבי יהודה. וי"א שנחלקו לענין שומר (שסתם קולית יש בו מוח) - שלרבי יהודה אין שומר לפחות מכזית, ולאחרים אין שומר לפחות מכפול, ורב סובר כאחרים. לשיטת רבי יוחנן - נחלקו בשומר, שלת"ק אין שומר פחות מכזית, ולאחרים יש שומר גם לפחות מכפול (ולא נקט שיעור כפול אלא משום שתנא קמא נקט שיעור), ורבי יוחנן סובר כמותו.

בעוקצין שנינו 'רבי אלעזר בן עזריה מטהר בשל פול ומטמא בשל קטניות מפני שרוצה במשמיושן'. ונחלקו רב ורבי יוחנן בביאור דבריו: לרבי יוחנן מטהר את השרביטים שהפולים גדלין בהן, מפני שהן גסין ואין צריכין לשומר, ומטמא את השרביטין של קטניות משום שומר, שהן דקים ואין יכולין לנקרן, ונוח לו שיהו בשרביטין ואל יתערב בהן פסולת, ואע"פ שהקטניות קטנים מפול, יש שומר לפחות מכפול. לשיטת רב מטהר את הקלח של פולין משום יד לפי שהן גסין ואין צריך לתפסם בקלח שלהם, ומטמא את הקלח של קטניות משום יד, שהוא יד לדבר החשוב שהרי כל השרביטין מחוברין בקלח אחד.

למסקנת הגמרא מודה רב שיש שומר לפחות מכפול בדבר שהוא 'בריה' - כגון חטה או שעורה בקליפתה ועדשים בקליפתן. (וכן שרביטין של קטניות מטמאין משום שומר).

דף קי"ט ע"ב

שומר על גבי שומר - לא חשוב שומר.

ש'ש קליפות בבצל: פנימית - והיא לבנה הראשונה שראויה לאכול, בין שלמה בין נקובה מצטרפת. אמצעית - שלמה מצטרפת משום שומר, נקובה אין מצטרפת, שאינה שומר. חיצונה - בין כך ובין כך טהורה, שהוא שומר על גבי שומר. שומר אוכל שחלקו - כגון אוכל כביצה ושומר עליו וחלקו, או שני בצלים קטנים שאין בשניהם אלא כביצה עם שומריהם - נסתפקו בגמרא אם מכיון שכל שומר מגין על שלו, מצטרפין השומרים עם האוכל, או מאחר ששומר האחד לא מגין על חצי כביצה השני אינן מצטרפין.

חטה בקליפתה מצטרפת משום שומר - ולצד ששומר על פחות מכביצה אינו מצטרף, מדובר בחטין של שמעון בן שטח שהיו גדולות ככליות.

עצם שיש עליו בשר חשוב יד - ולפיכך, שני עצמות ועליהן שני חצאי זיתים, והכניס ראשיהן שנים לבית והבית מאהיל עליהן, לת"ק הבית טמא. וליהודה בן נקוסא משום רבי יעקב אין שני עצמות מצטרפין לכזית.

נימא - לריש לקיש אינה חשובה יד, שכאשר יתפוס בה היא נפסקת ואין הבשר מיטלטל בה. ולרבי יוחנן חשובה יד, ומביאה טומאה אפילו נגע בנימא שלא כנגד הבשר.

עור שיש עליו כזית בשר - הנוגע בציב היוצא ממנו ובשערה שכנגדו טמא. לרבי יוחנן משום יד. ולריש לקיש - י"א משום שומר, ואע"פ שהנימא ע"ג העור אין זה כ'שומר על גבי שומר', שהנימא מנקב את העור ויורד ע"ג בשר. וי"א שטמא משום יד, ובנימא שבין הנימין שהבשר מיטלטל על ידם ואינם נפסקים.

אע"פ שהעור חלול כנגד השער כותבין עליו תפילין וחשובה 'כתיבה תמה' - שכל נקב שהדיו עובר עליו אינו נקב.

מלאי שבשבלים, והוא זקן העליון של השיבולת - מיטמאין ומטמאין ואינן מצטרפין, שחשובין כיד ולא כשומר. ודווקא במלאי שבין המלאים, שאוחז בכל המלאין של שבולת. אבל מלאי אחד לא חשוב יד, שנפסק מאליו כשאוהזין בו.

יום רביעי פרשת שמיני - כ' אדר ב' תשע"ט

דף ק"ב ע"א

עצמות מצטרפין לטמא טומאת אוכלין משום שומר. נימא - לריש לקיש אינו שומר, ולרבי יוחנן חשוב שומר. (ולעיל קיט: נתבאר מדוע אינו נחשב כשומר על גבי שומר).

הרוטב מצטרפת לטמא טומאת אוכלין - לרבא הכוונה על שומן שעל המרק. ולאביי שומן מטמא בעצמו טומאת אוכלין ולא משום צירוף, ורוטב הוא ליחה היוצאה מן הבשר שהוקרש, אבל אם לא הוקרש אינו מצטרף.

ציר שעל גבי ירק מצטרף לככותבת ביום הכפורים - ואפילו אם לא הוקרש, שדעתו של אדם מתיישבת בכל דהו.

קיפה מצטרפת לטמא טומאת אוכלין - לרבא הכוונה על דק שבבשר שצולל ליסוד הקדירה, לאביי מטמא בעצמו טומאת אוכלין, אלא הכוונה על תבלין.

הקפה את הדם ואכלו - חייב.

המחה את החלב וגמעו - חייב, שנאמר 'נפש' לרבות את השותה. המחה את החמץ וגמעו - ענוש כרת, שנאמר 'נפש' לרבות את השותה. ואם מצה היא, אין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח, שאינו לחם עוני. המחה נבלת עוף באור וגמעו - טמא, שנאמר 'נפש' לרבות את השותה. המחה בחמה טהור, לפי שהיא מסרחת.

נאמר בשרצים 'הטמאים' - לאסור צירן ורוטבן וקיפה שלהן. ואע"פ שאין בהם כזית, שאיסור אכילת שרצים כעדשה כטומאתם.

דף ק"ב ע"ב

הטבל והחדש וההקדש והשביעית והכלאים - משקין היוצאין מהן כמותן. טבל חדש ושביעית שהן 'איסור הבא מאליו' למדים מחלב חמץ ונבילה, והקדש שהוא איסור שלא בא מאליו נלמד בצד השה מתרומה או ביכורים ואחד מן האיסורים הנ"ל.

אין מביאין ביכורים משקה - שנאמר 'פרי', פרי אתה מביא ביכורים ולא משקה. אבל מביא ענבים לביכורים ולאחר מכן דרכן, שנאמר 'תביא'. ולרבי יהושע אין מביאים ביכורים משקה (אפילו אם הביאן ולאחר מכן דרכן) אלא היוצא מן הענבים וזיתים (מטעם שיתבאר להלן בסמוך).

משקין היוצאים מן התרומה הרי הם כמותן - שהוקש תרומה לביכורים, ש'תרומת ירך' אלו הביכורים.

דבש תמרים ויין תפוחים וחומץ סיתוניות ושאר מי פירות של תרומה (חוץ מהיוצא מענבים וזיתים) - רבי אליעזר מחייב קרן וחומש, שסובר 'דון מינה ומינה', שלמדים מביכורים שמשקין היוצא מהן כמותן, מה ביכורים אפילו שאר מינים, אף תרומה אפילו שאר מינים. ורבי יהושע פוטר, שסובר 'דון מינה ואוקי באתרה', ולא נאמר בתרומה אלא 'תירוש ויצהר'.

לרבי יהושע אין מביאים ביכורים משקה אלא היוצא מן הזיתים והענבים - שלאחר שלמדו תרומה מביכורים, חוזרים ולמדים ביכורים מתרומה שאין מביאין אלא היוצא מזיתים וענבים כתרומה. וכן אין סופגין את הארבעים משום ערלה אלא על היוצא מן הזיתים ומן הענבים, שלמדים ערלה 'פרי פרי' מביכורים.

יום חמישי פרשת שמיני - כ"א אדר ב' תשע"ט

דף קכ"א ע"א

אלל מצטרף לטומאת אוכלין - לרבי יוחנן הוא גיד השדרה והצואר הנקרא 'מרטקא', ואע"פ שקשה כעץ מצטרף לטומאת אוכלין. ולריש לקיש גיד זה אינו מצטרף, ואלל היינו בשר שפלטתו סכין אצל העור. ובאופן שחישב עליו הוא מקבל טומאה בפני עצמו, ואם לא חשב עליו כלל, בטל הוא ואינו מקבל טומאה גם ע"י צירוף. אלא כגון שחישב עליו מקצתו, ולא פירש איזה קצת, לפיכך אינו מקבל טומאה אלא בצירוף. וי"מ כשמקצתו פלטתו חיה ומקצתו סכין.

לא נחלקו אלא על לשון 'אלל' הנשנה במשנה, אבל 'אלל' בלשון המקרא לדברי הכל הוא מרטקא, וזהו מה שאמר איוב לחבריו 'ואולם אתם טופלי שקר רופאי אליל כולכם', שגיד זה אין לו רפואה.

הכל מודים שלרבי יהודה 'אלל' הוא בשר שפלטתו סכין. ולשיטתו אלל המכונס, אם יש כזית במקום אחד חייבין עליו משום נבילה, אם כנסו במתכין. אבל 'מרטקא' אין חייבין עליו שהוא עץ בעלמא.

החרטום התחתון של עליון, והיא קליפת רצועה דקה שיש בתוך הפה דבוקה לחרטום בעליון לארכו, והצפרנים במקום המובלעין בבשר - הרי הן יד להכניס טומאה לעוף מן השרץ, ומטמאין, ומצטרפין לכביצה. אבל החרטום עצמו עץ בעלמא הוא, ואפילו התחתון.

קרנים מצטרפין לטומאת אוכלין - במקום שחותכין ויוצא מהן דם.

כל שסופו לטמא טומאה חמורה אין צריך הכשר - שנאמר 'וכי יותן מים על זרע', מה זרעים שאין סופן לטמא טומאה חמורה (שגם אם נגעו במת לא נעשו אב הטומאה) צריכין הכשר, אף כל שאין סופו לטמא טומאה חמורה צריך הכשר. לפיכך נבלת עוף טהור אין צריכה הכשר, שסופה לטמא טומאה חמורה. וצריכה מחשבה (דסתמא אינה עומדת

א. עור האדם. ואפילו אם עיבדו. י"א שדבר תורה עור אדם טהור אפילו כשלא עבדו וכ"ש כשעיבדו, ומה טעם אמרו טמא, גזירה שמא יעשה אדם עורות אביו ואמו שטיחין. וי"א שדבר תורה אם עיבדו טהור, ומה טעם אמרו טמא גזירה שמא יעשה עורות אביו ואמו שטיחין, אבל כשלא עיבדו טמא מן התורה.

ב. עור חזיר - לת"ק של ישוב חשוב כבשר, אבל של חזיר הבר עורו קשה ואינו כבשר, ולר' יהודה גם עור חזיר הבר רך ודינו כבשר.

ג. עור חטרת של גמל הרכה - והוא כל זמן שלא טענה. ואם הגיע זמנה לטעון ולא טענה, או שלא הגיע זמנה לטעון וטענה, נסתפקו בגמרא מה דין עורה.

ד. עור הראש של עגל הרך - לעולא בן שנתו, ולרבי יוחנן כל זמן שהוא יונק אע"פ שכבר פירש מכלל שנתו. (ואם הוא בן שנתו אע"פ שאינו יונק).

ה. עור הפרסות - לרב בית הפרסות ממש, ולא עור שעל עצם השוק מן הקרסולים עד הארכובה. ולרבי חנינא רכובה הנמכרת עם הראש, והוא כל עור שעל עצם השוק מרכובה התחתונה שחותכין בשעת הפשטת בהמה.

ו. עור בית הבושת. ז. עור השליל. ח. עור של תחת האליה.

ט. עור שמונה שרצים - לת"ק עור האנקה והכח והלטאה והחומט כבשרן, שכל אלו אין ממש בעורן ונקרא בשר. ולר' יהודה הלטאה כחולדה שעורה חלוק מבשרה, שסובר שיש בעורה ממש. רב סובר שעור האנקה הכח והלטאה והחומט והתנשמת כבשר, שדורש מ'הטמאים' לרבות עורותיהן כבשרן, אבל לא כולן שנאמר 'אלה' למעט, ולמינהו הפסיק הענין לומר רק אלו שנזכרו בפסוק שני. לר' יוחנן בן גורי עורות של כל שמונה שרצים אין מטמאין כבשר.

כל אלו שעורותיהן כבשרן, אם עיבדו, או שהילך בהן כדי עבודה והוא ארבע מילין - בטלו מתורת בשר וטהורין, חוץ מעור האדם.

השוחט את העולה להקטיר כזית מעור שתחת האליה חוץ למקומו - פסול ואין בו כרת, חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת, שעור זה דינו כבשר, אבל שאר עורות שנמנו במשנתנו לפי שיטת ת"ק אין דינו כבשר. ולא לעזור בן יהודה איש אבולם משום ר' יעקב וכן לר' שמעון בן יהודה איש כפר עיכום משום רבי שמעון, אחד עור פרסות ואחד עור הראש של עגל הרך ואחד עור של תחת האליה וכל שמנו חכמים במשנתנו שעורותיהן כבשרן להביא עור של בית הבושת, דינם כבשר, ואם חישוב חוץ למקומו פסול ואין בו כרת, חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת.

רבי יוחנן פסק שעור הראש של עגל הרך אינו מטמא - שסובר שמשנתנו יחיד שונה אותה, אבל לת"ק כל עור אינו חשוב כבשר חוץ מעור שתחת האליה.

אוזן חמור שטלאה לקופתו טהורה - ואפילו אם לא הילך עליה. ואם לא טלאה, אם הילך עליה כדי עבודה טהורה, ואם לאו לא.

שיבת קודש פרשת שמייני - כ"ג אדר ב' תשע"ט

דף קכ"ג ע"א

שכיר הלש עיסתו של בעל הבית בטהרה, וצריך למים להטביל כליו - יטריח עצמו ארבעה מילין עד שיגיע למקוה ויטביל, אבל יותר מכאן אין צריך לטרוח אלא אם נותן לו בעה"ב שכר הליכה. וכן המהלך בדרך וגמר בלבו ורוצה ללון מבעוד יום, אם יש בית הכנסת לפניו עד ארבעת מילין יטריח וילך שם כדי שיתפלל. וכן לנטילת ידים לאכילה, אם אין לו מים ויש מים לפניו לסוף ארבעה מילין, ימתין עד

יש תנאים ששונים שישראל ששחט טמאה, ועובד כוכבים ששחט טהורה, צריכין מחשבה להאכילה לגוי כדי שתקבל טומאה בעודה מפרכסת, ואם לא חישוב אינה חשובה אוכל עד שתמות, וצריכה הכשר מים ואינה מתכשרת בדם שחיטה, ואע"פ שסופה לטמא טומאה חמורה כשתמות, הרי יכול לגוררה ולהעמידה על חתיכות שהן פחותות מכזית ולא יהא בה טומאת נבילות.

דף קכ"א ע"ב

שחט בטמאה שנים או רוב שנים ועדיין היא מפרכסת - לחזקיה אינה לאברים, שאין בן נח מוזהר עליה משום אבר מן החי. ולרבי יוחנן ישנה לאברים, שאינה מתה. ומודה חזקיה שאינה מטמאה כנבילה, שיצאה מכלל חיה ולכלל מתה לא באה.

ישראל ששחט בהמה טמאה לעובד כוכבים שחט בה שנים או רוב שנים ומפרכסת - מטמאה טומאת אוכלין ולא טומאת נבילות, ואבר הפורש ממנה כפורש מן החי, ובשר הפורש ממנה כבשר הפורש מן החי, ואסור לבני נח אפילו לאחר שתצא נפשה (לרבי אושעיא, שסובר כרבי יוחנן). שחט בה אחד או רוב אחד, אינה מטמאה טומאת אוכלין, נחרה אין בה טומאה של כלום.

עובד כוכבים ששחט בהמה טהורה לישראל ומפרכסת - מטמאה טומאת אוכלין, אבל לא טומאת נבלה, אבר הפורש ממנה כפורש מן החי, ובשר הפורש ממנה כפורש מן החי, ואסור לבני נח ואפילו לאחר שתצא נפשה. שחט בה אחד או רוב אחד, אינה מטמאה טומאת אוכלין, נחרה אין בה טומאה של כלום.

שחט עובד כוכבים במקום שאין עושה אותה טרפה, כגון חצי קנה, ובא ישראל וגמרה - כשרה. שחט ישראל בין במקום שעושה אותה טרפה ובין במקום שאין עושה אותה טרפה, ובא עובד כוכבים וגמר, שחיטתו פסולה.

הרוצה שיבריא - חותך כזית בשר מבית שחיטה, ומולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה, וממתין לה עד שתצא נפשה, אחד עובד כוכבים ואחד ישראל מותרים בו.

שחט בהמה טמאה ושהה או דרס בה - הרי היא כנחירה ואינה מטמאה. וצריכה בדיקת סכין כבהמה טהורה.

ישראל ששחט טמאה ועובד כוכבים ששחט טהורה והיא מפרכסת, ובלעה כלים בחייה, והרי היא באהל המת - נסתפקו בגמרא אם מצלת עליהן - שמכיון שאינה מטמאה טומאת נבילות חיה היא, או שאינה מצלת כיון שמטמאה טומאת אוכלין. והכריע אביי לחומרא - שאינה מצלת על בלועין שבתוכה כיון שמטמאה טומאת אוכלין, והרובעה חייב כיון שאינה מטמאה טומאת נבילה.

יום שישי פרשת שמייני - כ"ב אדר ב' תשע"ט

דף קכ"ב

לרבי יהודה האלל המכונס אם יש עליו כזית במקום אחד חייב עליו. וכגון שפלטתו סכין בשנים ושלושה מקומות, וכנסו, שגילה דעתו שלא ביטלו. (אבל העור אינו מבטלו, כשיטת רבי ישמעאל בסמוך שאין העור מבטלו). אבל אם נתכנס מאליו כגון ע"י תינוקות, אין חייב עליו.

היו על העור שני חצאי זיתים - לרבי ישמעאל מטמאין במשא, שהרי נשא כזית נבלה, ואפילו אם פלטתו סכין, אין העור מבטלו. ואין מטמא במגע שאין נוגע וחוזר ונוגע. ולרבי עקיבא לא מטמא לא במגע ולא במשא, שהעור מבטל בין כשפלטתו סכין ובין כשפלטתו חיה.

אלו שעורותיהן מטמאין כבשרן:

שיגיע למים. ואיבו הוסיף גם לענין הילוך על העור בכדי עבודה. וכל זה לפניו, אבל לאחריו אפילו מיל אינו חוזר, אבל פחות ממיל חוזר.

ליגיון העובר ממקום למקום ונכנס לבית הבית טמא - שאין לך ליגיון שאין לו כמה קרקפלין (עור ראש אדם מת למכשפות במלחמה), ואל תתמה שהרי קרקפלו של ר' ישמעאל מונח בראש מלכים.

המפשיט בבהמה ובחיה בטהורה שחווטה, והוא טמא, או בטמאה נבלה והוא טהור, בין בדקה בין בגסה - אם מפשיטו לעשות מן העור שטיח למטה ושלחן, כדי אחיזה חשוב חבור יד להוציא טומאה מן הנבלה אם נוגע בו ולהכניס טומאה לבשר אם טהורה היא, אבל יותר מזה אינו חשוב יד להכניס ולהוציא טומאה. ושיעור כדי אחיזה הוא טפח כפול, כלומר טפחיים.

הפשיטו יותר מכדי אחיזה - לרב המופשט טהור עד מקום חיבורו, ומחיבורו ואילך טמא משום שומר. ולרב אסי טפח הסמוך לבשר טמא משום יד, שאוחז שם ומושך ומפשיט מאליו. ובטפח ראשון הסמוך לכדי אחיזה, טהור, שאותו טפח הסמוך לכדי אחיזה אינו אוחז בו ומושך, שנוח לו לאחוז בשפת העור ולמשוך, אבל לאחר שהפשיט קצת שלשה טפחים וארבעה והעור המופשט מכביד כלפי מטה, אוחז בטפח הסמוך לבשר ומושך וכובד העור מסייעו.

אם מפשיטו לצורך חמת שמתחיל מפייה והופכו כלפי זנבה - חשוב חיבור עד שיפשיט את החזה.

התחיל לחותכו מרגליה כלפי ראשה ומפשיטה כפול לחמת, כולו חבור - מפני שהחזה לסוף הפשטו הוא. עור שעל הצוואר לר"י בן נורי אינו חיבור, ולחכמים חיבור עד שיפשיט כולו.

טלית שנטמאה ובא לקורעה לבטלה מתורת טלית - כיון שנקרע רובה שוב אינו חיבור וטהורה. לרב נחמן בשם רבה בר אבנה כל זה בטבולת יום, וצריך להשתמש בה טהרות קודם שיעריב שמשוה, שמכיון שלא חס עליה והטבילה, יקרע את רובה, אבל טמאה שלא הטבילה ובא לטהרה בקריעה זו, לא די לה ברובה עד שיקרענה כולה, שמא לא יקרע רובה.

דף קכ"ג ע"ב

רבה השיב שתי תשובות בדבר: א. אם טבולת יום היא יש לחשוש שיאמרו טבילה עולה בלא הערב שמש. ב. בעולת העוף לר"א בר"ש שמולק רוב שנים למה לא גזרו שלא יעשה רוב שנים. השיב רב יוסף. א. שקרעה מוכיח עליה. ב. כהנים זריזין הם.

לא אמרו שהמפשיט יותר מכדי אחיזה טהור אלא בטומאה דרבנן - כגון שהמפשיט היה טמא מדרבנן, וטהור בטמאה כגון בטרפיפה ששחטה שמטמאה במוקדשין, אבל בטומאה דאורייתא גוזרים ביותר מכדי אחיזה שמא יעשה רק כדי אחיזה והוא נוגע בטומאה ומטהרין אותו.

המפשיט בשרצים חבור עד שיפשיט את כולו. המפשיט בגמל מן הרגל עד הצוואר, אינו חיבור לר"י בן נורי, ולא גזרו שמא לא יעשה עד הצוואר, דהיכרא טובא איכא. אבל אם מפשיטו לשטיח, אף ביותר כדי אחיזה הוא חיבור והאיל וטומאתה מן התורה גזרו שמא יעשה כדי אחיזה בלבד.

לא אמרו שטלית שנקרעה רובה טהורה אלא כשלא שייר בה כדי מעפורת - אבל שייר בה כדי מעפורת חבור.

לריש לקיש לא אמרו אלא בטלית, שאפילו חוזר ותופרה אינה חוזרת לקדמותה, אבל עור אפילו נקרע רובה טמאה, שכשחוזר ותופרו הרי הוא כבתחילה. ולרבי יוחנן גם עור טהור.

עור טמא מדרס, חישוב עליו לרצועות וסנדלים - לרבי יהודה כיון שנתן בו איזמל טהור, ולחכמים עד שימעיטנו מחמשה

טפחים. ואם המעיטו טהור, לריש לקיש דוקא אם מקצע ובא דרך סביבותיו שלא יחזור לכבתחילה.

המפשיט יותר מכדי אחיזה טהור - ואפילו לריש לקיש, שאין העור חוזר להיות כבתחילה, שראשון ראשון עושה ניפול.

עור שעל הצוואר - לרבי יוחנן בן נורי אינו חבור ולחכמים חיבור. ונחלקו אם שומר העשוי לנתק מאליו נחשב שומר או לא.

יום ראשון פרשת תזריע - כ"ד אדר ב' תשע"ט

דף קכ"ד ע"א

טהרת תנור - לת"ק: חולקו לג' וגורר את הטפילה עד שיהא בארץ. לר' מאיר: די שימעטו מבפנים שיהא פחות מגובה ד' טפחים. ופירש רבא: שאם כבר נטמא התנור מודה ר' מאיר לת"ק, ונחלקו במי שרוצה שלא יבא תנורו לטומאה.

שיעור גובה תנור בתחילתו כדי שיהא עליו שם תנור: - ד' טפחים. לחכמים: היינו בגדול, אבל בקטן כל שהוא, משתגמר מלאכתו - והיינו טפח שזו מידת תנורי בנות.

שיעור גובה שיירי תנור שנשבר שישאר עליו שם תנור - לר' מאיר: ד' טפחים, ואף שאינו רובו. לחכמים: צריך שישאר גובה ד' טפחים וגם שישאר רובו. וכל זה כשחילקו לרחבו - ומה ששינוי לעיל שצריך לחלקו לג' היינו כשחילקו לארכו מלמעלה למטה.

לשון ב' בדברי רב הונא בשם ר' ישמעאל ב"ר יוסי: טלית שנקרעה ברובה טהורה אפילו שייר בה כדי מעפורת. לריש לקיש: דוקא טלית, אבל עור בשיעור זה חשוב הוא. לר' יוחנן: אפילו עור לא.

שנינו: עור טמא מדרס שחישוב עליו לרצועה וסנדלין - לר' יהודה: כיון שנתן בו איזמל טהור. לחכמים: עד שימעטנו מה' טפחים. ולריש לקיש היינו בצריך לו למושב זב, אך סתם עור כל שיש בו כדי מעפורת טמא.

עור שיש עליו כזית בשר - הנוגע בצייב (רצועת בשר) היוצא ממנו ובשערה שכנגדו טמא. יש עליו שני חצאי זיתים - לר' ישמעאל: מטמא במשא ולא במגע. לר' עקיבא: בטל אל העור, ואף במשא אינו מטמא.

שני חצאי זיתים שתחבן בקיסם והסיטן - אף לר' עקיבא טמא, שאינו בטל.

אמר עולא בשם ר' יוחנן: מה ששינוי שהבשר הנותר על העור מטמא היינו רק בנשכתו חיה, אבל פלטתו סכין של המפשיט בטל הבשר אל העור וטהור. ללשון א': אמר זאת על הרישא - ביש כזית, ואף ביש עליו בשר הרבה. וחלק עליו רב נחמן שודאי אין דעת המפשיט לבטל בשר בשיעור כזית. ויישבנו בגמרא דהיינו במרודד ולכן אינו חשוב. ללשון ב': ר' יוחנן אמרו על הסיפא בשני חצאי זיתים.

דף קכ"ד ע"ב

היו על העור שני חצאי זיתים שאינו מטמא במגע - לבר פדא: דוקא בנגע בעור שמאחוריו, אבל נגע בבשר מלפניו טמא, שיש נוגע וחוזר ונוגע. לר' יוחנן: אף מלפניו טהור, שאין נוגע וחוזר ונוגע.

כל המטמאין באהל שנחלקו והכניסן לתוך הבית - ר' דוסא בן הרכינס מטהר שאין מאהיל וחוזר ומאהיל, וחכמים מטמאים.

לר' יוחנן: ר' ישמעאל סובר כר' דוסא בן הרכינס - וכשם שאין מאהיל וחוזר ומאהיל, כך אין נוגע וחוזר ונוגע. ור' עקיבא כחכמים - שיש מאהיל וחוזר ומאהיל ויש נוגע וחוזר ונוגע, ורק בחצאי זיתים שעל העור טיהר משום שהעור מבטלן.

'הנוגע בנבלתה' - ולא בעור שיש עליו ב' חצאי זיתים.
'והנושא... יטמא' - לר' ישמעאל: הנושא ב' חצאי זיתים יטמא. לר' עקיבא: 'הנוגע... והנושא' - את שבא לכלל מגע בא לכלל משא לא בא לכלל מגע לא בא לכלל. ולבר פדא - כוונתו לדרוש דווקא הבא לכלל מגע בכל צד בא לכלל משא, אך ב' חצאי זיתים אף שבא לכלל מגע מלפניו אינו בא מלאחריו.

רב אויא סבא שאל את רבה בר רב הונא: מה דין נושא קולית סתומה שיש בה כזית מוח לר' ישמעאל, האם טעמו בב' חצאי זיתים הוא משום שאף מי שלא בא לכלל מגע מטמא במשא - והנושא קולית טמא, או שמא גם הוא סובר שרק הבא לכלל מגע בא לכלל משא, ובב' חצאי זיתים טימא משום שבא לכלל מגע מלפניו - והנושא קולית טהור. השיבו: עורבא פרח. אמר לו רבא בנו: והלא רב אויא סבא מפומבדיתא הוא שאתה משבחך שהוא גברא רבה. אמר לו: אני היום 'סמכוני באשישות' והוא שואל ממני דבר הצריך טעם.

שני חצאי זיתים שתחבן בקיסם - לת"ק: טמא. לר' אליעזר: אפילו מוליך ומביא כל היום כולו טהור, שנאמר 'והנושא' אך הכתיב 'והנשא' שיכול להקרות 'והנישא' ללמד שצריך יהא נישא בבת אחת. וכן פסק עולא. ואין להקשות ממה ששינונו שלר' ישמעאל שני חצאי זיתים מטמאים במשא, וכן לר' עקיבא אם תחבן בקיסם - דהיינו במרודד ונישא הוא.

יום שני פרשת תזריע - כ"ה אדר ב' תשע"ט

דף קכ"ה ע"א

קולית המת וקולית המוקדשין - הנוגע בהן נטמא אף אם הם סתומים, שהם עצמם מטמאים ולא רק המוח.

קולית נבלה וקולית השרץ - נקובים: כיון שאפשר לנגוע במוח דרך נקב כלשהוא (להכניס שער) גם הנוגע בעצם טמא כיון שנגע בשומר. סתומים: הנוגע בהם טהור, שאין שומר מוציא טומאה אלא כששייך לנגוע בטומאה עצמה, וגם הנושא אותם טהור, שנאמר 'הנוגע... והנושא' - את שבא לכלל מגע בא לכלל משא לא בא לכלל מגע לא בא לכלל משא.

שינונו שקולית המת סתומה מטמא במגע:

לרב יהודה בריה דרב חייא: יש לדייק שאין מטמאה באהל, שמדובר באין עליו כזית בשר, ולא כזית מוח בתוכו, וקמ"ל שאין מוח בפנים מעלה ארוכה מבחוץ (שאלו מעלה ארוכה - דין העצם כאבר שמטמא באהל). ומה ששינונו שקולית מוקדשים סתומה מטמא במגע - היינו דווקא ביש בה כזית מוח, וקמ"ל שעצמות קדשים ששימשו נותר מטמאין את הידים הואיל ונעשו בסיס לדבר האסור.

לאביי: מוח מבפנים מעלה ארוכה מבחוץ ודין העצם כאבר, וכאן מדובר בשף את העצם לרחבה, אבל שפה לארכה טמאה (וסימן: דקל).

לר' יוחנן: מדובר ביש כזית מוח בעצם, (ומוח מבפנים מעלה ארוכה מבחוץ), ו'נוגע' ששינונו שנטמא היינו 'מאהיל'. אכן מדובר בכזית מוח המתקשקש, ולכן רק במת מטמא משום טומאה בוקעת ועולה, אך בנבלה אין מטמא משום אבר, ורק אם ניקבה מטמאה משום ששייך לנגוע במוח.

ראיה לר' יוחנן ש'מאהיל' בכלל 'נוגע' ממה ששינונו: הנוגע בכחצי זית מת ומאהיל על חצי זית אחר, או נוגע בחצי זית וחצי זית אחר מאהיל עליו - טמא, הרי שמגע ואהל שם אחד הוא - שהרי שינונו: זה הכלל, כל שהוא משם אחד מצטרף וטמא, משני שמות טהור. והפריכו מהסיפא: אבל הנוגע בכחצי זית מת ודבר אחר מאהיל עליו ועל כחצי זית אחר - טהור, הרי ששני שמות הם ולכן אין מצטרפים, וברישא מדובר בטומאה רצוצה בין שני מגדלים שאין ביניהם פותח

טפח שהכל בכלל 'מגע'.

דף קכ"ה ע"ב

ר' יוסי אומר: מלא תרווד רקב מטמא במגע ובמשא ובאהל - ו'מגע' אינו יכול להתפרש כפשוטו, שהרי לא שייך לנגוע בכולו, אלא היינו מאהיל, ואף ששינונו גם 'באהל' - לאביי: מאהיל למטה מטפח - נגיעה, למעלה מטפח - אהל (ודלא כר' יוחנן לעיל ע"א). לרבא: מאהיל עליו - נגיעה היא אפילו למעלה מטפח (כר' יוחנן), כשיש אהל המאהיל עליו ועל הרקב (המשכה) - אהל.

ר' יוסי אומר: הבילי מטה וסריגי חלונות חוצצין בין הבית לעלייה שלא להכניס טומאה לצד שני, פרסן על פני המת באויר - הנוגע כנגד הנקב טמא שלא כנגד הנקב טהור. לרבא: אם הוא למטה מטפח מהמת אף שלא כנגד הנקב טמא - שהוא כמת בכסותו, אלא מדובר במונח למעלה מטפח, ואעפ"כ קרא לר' יוסי 'נוגע' אף שהוא מאהיל. לאביי: מדובר במונח למטה מטפח, ואעפ"כ אינו מטמא שלא כנגד הנקב - א. אין מבטלים אותו למת כמו שמבטלים את כסותו. ב. סובר ר' יוסי שאין טומאה טמונה בוקעת ועולה כדלהלן.

תיבת המגדל שיש בה פותח טפח ואין ביציאתה פותח טפח: טומאה בתוכה - לחכמים: הבית טמא, משום שסוף טומאה לצאת. לר' יוסי: טהור, שיכול להוציאה לחצאין או לשורפה במקומה. טומאה בבית - מה שבתוכה טהור, שאין דרך טומאה להכנס. העמידה בפתח ופתחה לחוץ: טומאה בתוכה - הבית טהור, טומאה בבית - מה שבתוכה טהור. ומדויק שאילו אין בה פותח טפח אף באופן זה אם טומאה בתוכה הבית טמא משום שטומאה רצוצה בוקעת, ועל כך נחלק ר' יוסי וטיהר.

יום שלישי פרשת תזריע - כ"ו אדר ב' תשע"ט

דף קכ"ו ע"א

הכלב שאכל בשר מת, ומת הכלב ומוטל על אסקופת הבית - לר' מאיר: אם יש בצווארו פותח טפח - הרי גופו מאהיל על המת וצווארו ממשיך האהל לתוך הבית ומביא את הטומאה לתוכו אף שמעיו מחוץ לבית, ואם אין בצווארו פותח טפח - אינו מביא את הטומאה. לר' יוסי: אם הטומאה מכנגד המשקוף ולפנים - הבית טמא, מכנגד המשקוף ולחוץ - טהור. לר' אלעזר: פי הכלב לפנים - הבית טהור, פיו לחוץ ואחוריו בפנים - הבית טמא, מפני שטומאה יוצאה דרך שוליו. לר' יהודה בן בתירא: בכל אופן הבית טמא.

ביאור שיטת ר' יוסי: להוא אמינא - הולך על מה שאמר ר' מאיר שאם אין בצווארו פותח טפח אינו מביא טומאה, ועל כך אמר ר' יוסי שאם גוף הכלב בפנים אף שאין טפח טמא - משום טומאה רצוצה, ויסתור למבואר בדבריו (קכ"ה): שאין טומאה רצוצה מטמאה. למסקנא: חולק בב' דברים על ר' מאיר - א. אין די שיהא טפח בצוואר אלא צריך שיהא 'חלל' טפח. ב. דווקא במונח מהמשקוף ולפנים נחשב כמונח בבית, ודלא כר' מאיר שסבר שכל האיסקופה דינה כתוך הבית.

דף קכ"ו ע"ב

ר' שמעון הוא התנא החולק על ר' יוסי וסובר שטומאת 'מגע' ו'אהל' שתי שמות הם, שכך אמר: ג' מיני טומאות פורשות מן המת שכל אחת מהם מטמאה רק בב' אופנים מתוך ג' [מגע, משא, אהל] - א. מלא תרווד רקב - רק במשא ובאהל ולא במגע. ב. עצם כשעורה - במשא ובמגע ולא באהל. גולל ודופק - רק במגע ובאהל ולא במשא.

'בנבלתה' - ולא בקולית סתומה, יכול אפילו ניקבה - תלמוד לומר 'הנוגע יטמא' - את שאפשר ליגע טמא ואת שאי אפשר ליגע טהור. ובהמה בעורה מטמאה - שכמה נקבים יש בה. כוליא בחלבה מטמאה - שכמה חוטים נמשכים ממנה.

בעולמי, והיה בזה נס בתוך לנס לפורענות - שהרי כל שאין תשמישן ועיבורן שוה אין יולדין ומגדלין זה מזה.

דף קכ"ז ע"ב

האבר והבשר המדולדלין בבהמה - מטמאין טומאת אוכלין במקומן לאחר שהוכשרו לקבל טומאה. נשחטה הבהמה - לר' מאיר הוכשרו בדמיה, לר' שמעון לא הוכשרו. מתה הבהמה - הבשר צריך הכשר לטמא טומאת אוכלין, האבר - לר' מאיר מטמא משום אבר מן החי ואינו מטמא משום אבר נבלה. [ור' שמעון מטהר - יבואר בגמרא].

אבר ובשר מדולדלין ומעוררים בבהמה - אם מעלים ארוכה אפילו טומאת אוכלין אין בהם, אלא מדובר באין מעלים ארוכה, ואין מטמאין טומאת נבילה, שנאמר 'כי יפול' - עד שיפול.

אמר שמואל: תאנים שצמקו באיביהן ולא יבשו עוקציהן - מטמאות טומאת אוכלין, והתולש מהן בשבת חייב חטאת. (יבשו גם עוקציהן - אף לענין שבת כתלושים).

שנינו: ירקות כגון כרוב ודלעת שצמקו באיביהן - אין מטמאין טומאת אוכלין. קצצן על מנת לייבשן - כל זמן שהם לחין מטמאין טומאת אוכלין. ומדוייק שאר פירות מטמאים אף שצמקו באיביהן - אך אין לדייק כדברי שמואל - שיתכן שמדובר ביבשו הן ועוקציהן, ואמנם אין חידוש בכך אלא עיקר החידוש בסיפא - דקצצן על מנת לייבשן מטמאין כל זמן שהן לחין.

שנינו: אילן שנפסח ובו פירות - הרי הן כתלושים. יבשו פירותיו בעודם מחוברים - הרי הן כמחוברים. אך יש לפרש שאמנם בנפסח הם כתלושים לכל דבריהם, אך מה ששנינו שביבשו בעודם מחוברים כמחוברים הן - היינו רק לענין שבת ולא לענין טומאה.

יום חמישי פרשת תזריע - כ"ח אדר ב' תשע"ט

דף קכ"ח ע"א

טעם מחלוקת ר' מאיר ור' שמעון אם הוכשרו האבר והבשר המדולדלין ע"י שחיטת הבהמה:

לרבה - לר' מאיר בהמה נעשית יד לאבר, ולר' שמעון אינה נעשית.

לאביי ור' יוחנן - לר' מאיר אוחז בקטן ואין גדול עולה עמו הרי הוא כמוהו כיון שאם אוחז בגדול קטן עולה עמו, ולר' שמעון אינו כמוהו.

לרבא - לר' מאיר יש יד לטומאה ולהכשר, לר' שמעון רק לטומאה ולא להכשר.

לרב פפא - היה ר' עקיבא שונה: חלב שחוטא בכפרים צריך מחשבה ואין צריך הכשר שכבר הוכשר בשחיטה. ואמר לו ר' יהודה: למדתנו רבינו עולשין שלקטן והדיחן לבהמה ונמלך עליהן לאדם צריכות הכשר שני, וחזר בו ר' עקיבא. ובה נחלקו כאן - לר' מאיר מועיל הכשר קודם מחשבה לאכילה - כפי ששנה ר' עקיבא תחילה, ולר' שמעון אינו מועיל - כמסקנת ר' עקיבא.

לרב אחא בריה דרב איקא - נחלקו בנתקנח הדם בין סימן לסימן, ר' מאיר סובר ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף ודם שחיטה הוא, ור' שמעון סובר אינה לשחיטה אלא לסוף ודם מכה הוא.

לרב אשי - לר' מאיר דם שחיטה מכשיר, לר' שמעון רק שחיטה מכשרת ולא דם.

אוכל שנפרס ומעורה במקצת - רבי מאיר אומר אם אוחז בקטן וגדול עולה עמו הרי הוא כמוהו ואם לאו אינו כמוהו. ואמר רבי יוחנן (לשיטתו לעיל): לדברי רבי שאין לחלק בין טבול יום לשאר טומאות החליף כאן ר' מאיר את שיטתו, שבכל

חישב עליה לנוקבה ולא ניקבה - רב אשי הסתפק אם מחוסר נקיבה כמחוסר מעשה דמי או לא, ושוב פשוט שלא כמחוסר מעשה דמי והרי היא כנוקבה.

ביצת השרץ המרוקמת - טהורה, כיון שאין ראויה למגע. ניקבה כל שהוא - מטמאה, שנאמר 'הטמאים' - לרבות ביצת השרץ וקולית השרץ, יכול אפילו לא ריקמה - תלמוד לומר 'השרץ', מה שרץ שרקם אף ביצת השרץ שרקמה, יכול אפי' לא ניקבו ת"ל 'הנוגע יטמא' - את שאפשר ליגע טמא ואת שאי אפשר ליגע טהור, וכמה נקיבתה כחוט השערה שאפשר ליגע כחוט השערה.

עכבר שחציו בשר וחציו אדמה - הנוגע בבשר טמא. הנוגע באדמה - לת"ק טהור, לר' יהודה: אם נגע באדמה שכנגד הבשר טמא.

העכבר מטמא דווקא כשהשריץ על פני כולו - יש ששנו זאת על הרישא, שרק אז הנוגע בבשר מטמא, וכל שכן שרק בזה מטמא ר' יהודה הנוגע באדמה. ויש ששנו זאת רק על הסיפא, שאז מטמא ר' יהודה הנוגע באדמה שכנגד בשר.

יום רביעי פרשת תזריע - כ"ז אדר ב' תשע"ט

דף קכ"ז ע"א

נאמר בתורה 'עכבר' - שומע אני אפילו עכבר שבים - ששמו עכבר, שמן הדין אין לדעת - שהרי טימא בחולדה וטימא בעכבר, ויש לומר: מה חולדה מין הגדל על הארץ אף עכבר מין הגדל על הארץ, או שמא: מה חולדה כל ששמה חולדה אף עכבר כל ששמו עכבר ואף עכבר שבים - תלמוד לומר 'על הארץ'.

נאמר עוד 'על הארץ' - למעט ספק טומאה צפה.

נאמר בעכבר 'השורץ' - כל מקום ששורץ ואף אם ירד לים. ואין לדרוש 'השורץ' - כל שהוא שורץ ואפילו עכבר שבים, ועל הארץ' - עכבר היבשה שירד לים לא יטמא - שמאחר שהים מקום טומאה אין סברא שעכבר של יבשה לא יטמא בים.

אין לדרוש 'השורץ' - רק המשריץ טמא, ולמעט עכבר שחציו בשר וחציו אדמה שאין פרה ורבה, שמן הדין אין לדעת - שהרי טימא בחולדה וטימא בעכבר, ויש לומר: מה חולדה כל ששמה חולדה אף עכבר כל ששמו עכבר, ואף עכבר שחציו בשר וחציו אדמה, או שמא: מה חולדה פרה ורבה אף עכבר פרה ורבה - תלמוד לומר 'בשרץ' לרבות עכבר זה.

'הצב למינהו' - להביא הערוד והנפילים וסלמנדרא. וכשהיה ר' עקיבא מגיע לפסוק זה היה אומר 'מה רבו מעשיך ה', יש לך בריות גדולות בים ויש לך בריות גדולות ביבשה - שבים אילמלי עולות ביבשה מיד מתות, שביבשה אילמלי יורדות לים מיד מתות. יש לך בריות גדולות באור ויש לך בריות גדולות באויר - שבאור אילמלי עולות לאויר מיד מתות, שבאויר אילמלי יורדות לאור מיד מתות - מה רבו מעשיך ה'.

כל שיש ביבשה יש בים חוץ מן החולדה - ומרומז בפסוק 'האזינו כל יושבי חלד'.

ביברי דנרש - אינם מן הישוב אלא מן המים.

אמר רב פפא: בשמתא תהא נרש חלבה עורה ואליתה (כל יושביה קטן כגדול). 'ארץ ארץ ארץ שמעי דבר ה' - אמר רב פפא: לא אבה נרש שמוע דבר ה'.

אדם מ'נרש' שנשקך - ספור שיניך. אדם מ'נהר פקוד' נתלוזה עמך בדרך - גלימה נאה ראה עליך ורוצה לגנבך. אדם מ'פומבדיתא' מלוזה אותך - שנה את אכסיינתך.

אמר רב הונא בר תורתא: פעם אחת הלכתי לוועד וראיתי נחש שהוא כרוך על הצב, לימים יצא ערוך מביניהם. וכשבאתי לפני ר' שמעון החסיד אמר לי: אמר הקב"ה, הם הביאו בריה שלא בראתי בעולמי, אף אני אביא עליהם בריה שלא בראתי

מקום הוא סובר שאם אוחז בגדול וקטן עולה עמו הרי הוא כגוף אחד, אף שאם אוחז בקטן אין גדול עולה עמו.

איבעיא אם בהמה בחייה נעשית יד לאבר - ונשאר בתיקו.

קישות שנטעה בעציץ והגדילה ויצאת חוץ לעציץ - לת"ק: טהורה. לר' שמעון: הטמא בטומאתו וטהור בטהרתו. ואיבעיא אם נעשית יד לחברתה, ונשאר בתיקו.

דף קכ"ח ע"ב

המשתחוה לחצי דלעת - אסרה. ואיבעיא אם נעשית יד לחברתה, ונשאר בתיקו.

יחור של תאנה שנפסח ומעורה בקליפה - לר' יהודה: התאנים טהורים מטומאת אוכלים, כיון שמעורה לאילן אינו כאוכל. לחכמים: אם יכול לחיות טהורים ואם לאו טמאים. ואיבעיא אם נעשית יד לחברתה, ונשאר בתיקו.

אבן שבזית בבית המנוגע - כשהוא חולץ חולץ את כולה, וכשהוא נותץ נותץ את שלו ומניח את של חבירו. ואיבעיא אם נעשית יד לחברתה, ונשאר בתיקו.

בשר הפורש מאבר מן החי - אינו מטמא, הפורש מאבר מן הנבלה - מטמא.

וכי ימות מן הבהמה' - ללמד שטריפה שנשחטה אינה מטמאה, וללמד רק על זאת היה יכול לכתוב 'מבהמה', ו'מן' - ללמד על טומאת אבר מן החי.

בשר מן החי אינו מטמא - שנאמר 'וכי ימות מן הבהמה', לר' יוסי: מה מיתה שאינה עושה חליפין אף כל שאינו עושה חליפין. לר' עקיבא: מה 'בהמה' גידים ועצמות אף כל גידים ועצמות. לרבי: מה 'בהמה' בשר גידים ועצמות אף כל בשר גידים ועצמות. נפק"מ להלכה בין התנאים: 'ארכובה' שאין בה אלא גידים ועצמות בלא בשר - לר' עקיבא היא 'אבר', ולרבי אינה 'אבר'. 'כוליא' ו'ניב שפתים' - לר' יוסי הגלילי מטמאים כיון שאין עושים חליפין, ולר' עקיבא לא, משום שאין בהם עצם.

בשר הפורש מן השרצים אינו מטמא - לר' יוסי הגלילי: שנאמר 'במותם' - מה מיתה שאינה עושה חליפין אף כל שאינה עושה חליפין. לר' עקיבא: נאמר 'שרץ' - מה שרץ גידים ועצמות אף כל גידים ועצמות. לרבי: מה שרץ בשר גידים ועצמות אף כל בשר גידים ועצמות. והנפק"מ ביניהם כדלעיל לגבי בהמה.

נצרף פסוק לבשר מבהמה חיה שאינו מטמא ולבשר מן השרץ: שאילו נאמר רק בבהמה - היינו סוברים שדווקא בשרה אינה מטמא משום שאין מטמא בכעדשה אבל שרץ המטמא בכעדשה מטמא מחיים. ואילו נאמר רק בשרץ - משום שאינו מטמא במשא לא מטמא מחיים, אבל בהמה המטמאה במשא מטמא מחיים.

יום שישי פרשת תזריע - כ"ט אדר ב' תשע"ט

דף קכ"ט ע"א

החותך כזית בשר מאבר מן החי, חתכו ואח"כ חישוב עליו להאכילו לגוי - טהור, חישוב עליו ואח"כ חתכו - טמא, שבשעה שפירש מהאבר נטמא ממנו. והיינו כר' מאיר דטומאת בית הסתרים מטמא, ובשהוכשר לקבל טומאה, וצריך הכשר אף שטימא טומאה חמורה אגב אביו - כששימש מעשה עץ שימש.

כופת שאור שיחדה לשיבה בטלה מתורת חמץ - שנעשית לכלי, ונטמאת בישיבת הזב. לאביי: רק מדרבנן נטמאת - שאם מדאורייתא הרי מצינו לאוכלים שמטמאים טומאה חמורה ומדוע צריכים הכשר. ודחו: כששימש מעשה עץ שימש.

תקרובת עבודת כוכבים של אוכלים מטמאים באוהל - לאביי: רק מדרבנן - שאם מדאורייתא הרי מצינו לאוכלים

שמטמאים טומאה חמורה ומדוע צריכים הכשר. ודחו: כששימש מעשה עץ שימש.

חבורי אוכלין (כגון בצק שבסדקי עריבה) ככלים לענין טומאה - לאביי: רק מדרבנן - שאם מדאורייתא הרי מצינו לאוכלים שמטמאים טומאה חמורה ומדוע צריכים הכשר. ודחו: כששימש מעשה עץ שימש.

חלב נבלה בכפרים צריך כדי לעשותו לאוכל - מחשבה להאכילו לגוי והכשר לקבלת טומאה. ודייק מכך רב פפא שמה שמטמא חלב נבילה שהכליה טמונה בו הוא רק מדרבנן - שאם מדאורייתא הרי מצינו שמטמא טומאה חמורה ומדוע צריך הכשר. ודחו: כששימש מעשה עץ שימש.

בית שסככו בזרעים טהרו מטומאת אוכלין שנעשו חלק מהבית - לרב מתנה: אם פרחו צרעת באותו בית מטמא אדם וכלים שבו רק מדרבנן - שאם מדאורייתא הרי מצינו לזרעים שמטמאים טומאה חמורה ומדוע צריכים הכשר. ודחו: כששימש מעשה עץ שימש.

דף קכ"ט ע"ב

שנינו במשנה: ר' שמעון מטהר - בתחילה אמרו שעולה על מה ששנינו ברישא שאבר ובשר מדולדלין בבהמה מטמאים טומאת אוכלין. ולמסקנא חולק גם על הסיפא וסובר שבשר מן החי אינו מטמא.

ר' יוחנן פירש טעמו של ר' שמעון - דרש 'מכל האוכל אשר יאכל' - רק אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים (גויים) קרוי אוכל, וזה אסור להאכילו לגויים. למסקנא: כיון שמעורה לבעל חי אינו נחשב לאוכל. ועל אלו דברי ר' שמעון עולים דבריו: בתחילה אמרו - על מה שטיהר אבר ובשר מדולדלין. ודחו: אפשר טעמו משום שכיון שמעורים לבהמה אינם 'אוכל'. שוב אמרו - על דבריו שאין האבר והבשר המדולדלין מוכשרים לקבל טומאה ע"י שחיטת הבהמה. ודחו: אפשר שטעמו כרבה - שאין בהמה נעשית יד לאבר, או כר' יוחנן - שלא נאמר יד לענין הכשר. למסקנא - על מה שטיהר ר' שמעון בשר מן החי.

יחור של תאנה שנפסח ומעורה בקליפה - לר' יהודה: התאנים טהורים מטומאת אוכלים, כיון שמעורים לאילן אינם כאוכל. לחכמים: אם יכול לחיות טהורים ואם לאו טמאים.

האבר והבשר המדולדלין באדם - טהורים. מת האדם - הבשר טהור, שמיתה עושה ניפול. והאבר - לר' מאיר: מטמא משום אבר מן החי ולא משום אבר מן המת. וההבדל ביניהם: א. לענין כזית בשר או עצם כשעורה הפורש מהאבר - שמאבר מן המת טמאים ומן החי טהורים, וכדברי ר' יהושע להלן. ב. לענין אחד מהם, וכדעת אחד מהתנאים להלן (ר' אליעזר, או ר' נחוניא).

ר' שמעון מטהר, וביאור כוונתו: א. מדויק מדברי ר' מאיר שאבר מן המת מטמא - ועל כך חולק ר' שמעון ומטהר וכדברי ר' אליעזר להלן. ב. כדרך ב' לעיל בדעת ר' מאיר, ור' שמעון חולק ומטהר גם כזית בשר הפורש מאבר מהחי וגם עצם כשעורה הפורש ממנו (כר' יהושע דלהלן).

אמר ר' אליעזר: שמעתי שאבר מן החי מטמא. אמר לו ר' יהושע: קל וחומר שמן המת מטמא, שמה חי שהוא עצמו טהור אבר הפורש ממנו טמא, מת שהוא טמא לא כל שכן. ומה ששמעת 'מן החי' לא בא למעט 'מן המת', וכמו האמור במגילת תענית שאין להספיד בפסח קטן, וכי בפסח גדול מותר? השיבו ר' אליעזר: כך שמעתי מרבתי שרק מן החי מטמא.

כזית בשר הפורש מאבר מן החי - ר' אליעזר מטמא ור' נחוניא בן הקנה ור' יהושע מטהרין. עצם כשעורה הפורש מאבר מן החי - ר' נחוניא מטמא ור' אליעזר ור' יהושע מטהרין.

הדרן עלך העור והרוטב